

Församlingsinstruktion: Guide barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalysen, BKA, handlar om att se och bedöma vilka konsekvenser församlingsinstruktionen, FIN, kan få för barn och unga 0-18 år.

BARNKONSEKVENSPANALYS – HUR OCH VARFÖR?

Att göra en barnkonsekvensanalys i relation till församlingsinstruktionen innebär att barnet ges möjlighet att påverka en pågående arbetsprocess som ska leda fram till en färdig FIN. BKA ska beskriva barns och ungas synpunkter, erfarenheter, livssituation och behov. Genom att lyssna på barn och unga får vi vägledning i denna arbetsprocess när det gäller inriktning och innehåll.

Utse tidigt en person som ansvarar för BKA, anställd eller ideell, som inte är ansvarig i det övriga FIN-arbetet. Kompetens i barnrättsperspektiv och erfarenhet av att jobba med barn och unga är värdefullt. Ideella, förtroendevalda och anställda bör medverka i framtagandet av BKA.

BKA ska innehålla kartläggning av barns och ungas situation i er kommun, beskrivning och analys, med tyngdpunkt i själva kartläggningen. BKA ska utmytna i några viktiga slutsatser som talar om vad ni ser i kartläggningen och vilka konsekvenser det får för församlingens verksamhet.

Slutsatserna i BKA ska prägla innehållet i hela FIN och konkretiseras i det pastorala programmet. Fördelen med ett grundligt arbete med BKA i FIN är att man under hela mandatperioden har ett aktuellt grundmaterial att utgå ifrån, även i andra ärenden i församlingen där BKA ska göras.

Steg 1: Kartläggning

METODER FÖR ATT KARTLÄGGA

- När ni gör en kartläggning ska alltid första prioritet vara att försöka få barnets egen berättelse. Barnkonsultation är ett bra, beprövat sätt att få fram den. Detta kan göras på ett enkelt sätt genom att prata med barnen och ungdomarna, se tips längre ner.
- Intervjua personer som kan företräda barnets perspektiv, till exempel lärare, socialsekreterare, polis, läkare och fritidsledare.
- Forskning och rapporter belyser på olika sätt barnets erfarenheter, livsvillkor, önskningar och behov.
- Barns sociala nätverk, hur ser dessa ut? Vad påverkar? Se statistiska uppgifter t.ex. Maxi8, SCB, Kyrkostatistik.

Lämpliga rubriker är de sex områden som ska täcka in innehållet i barnkonventionen: Ekonomi, Hälsa, Utbildning, Trygghet, Delaktighet samt Stöd och skydd. Det är samma områden som i statistik från Barnombudsmannen/Maxi8.

BARNKONSULTATION

För att ta vara på barns och ungas röster om kyrkan kan man genomföra en barnkonsultation. Frågorna kan gärna utgå ifrån den grundläggande uppgiften: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.

Exempel på frågor att ställa till barn och unga i olika åldrar, 0-18 år:

- Dina tankar om gudstjänst?
- Är du med i någon aktivitet i församlingen? Om ja, vilken?
- Vad/hur tänker du om den?
- Vilka aktiviteter/verksamheter skulle du önska att kyrkan ska erbjuda?
- Vilka människor i samhället ska kyrkan finnas till för, tycker du?
- Har du förslag på hur kyrkan ska göra för att hjälpa?
- Hur kan kyrkan försvara människors rätt till det goda livet?
- På vilket sätt skulle kyrkan kunna sprida sitt budskap till människor om det glada budskapet att människan är älskad av Gud?

Använd gärna bilder för att berika BKA-rapporten. Kom ihåg att barn som deltar i konsultationen och/eller finns med på bild måste ha vårdnadshavares samtycke.

Steg 2: Beskrivning

VILKA, HUR OCH VAD?

- I kartläggningen beskrivs barns och ungas situation i allmänhet i ert område, men hur ser det ut i församlingens riktade verksamhet till barn och unga? Vad finns och vad saknas?
- Hur har vi arbetat i kartläggningen (metoder)? Har vi konsulterat barn? Vilka barn har deltagit och hur har förutsättningarna varit?
- Finns det intressekonflikter mellan olika barns behov?
- Gällande lagstiftning – vilken lag gäller? (Har till exempel det asylsökande barnet rätt till skolgång?)
- Hur förhåller sig den föreslagna FIN till barnkonventionens artiklar, speciellt de fyra artiklarna som utgör ett ramverk för tolkningen av samtliga artiklar:

Artikel 2: Inget barn ska diskrimineras

Principen om att inte diskriminera betyder att ingen diskriminering får ske gentemot det enskilda barnet. Att motverka diskriminering i Svenska kyrkans sammanhang kan till exempel innebära förändringar i styrdokument och ekonomisk resursfördelning. Det kan också innebära att arbeta med attitydförändring och strukturella grundorsaker till diskriminering.

Artikel 3: Barnets bästa i främsta rummet

Barnets bästa i främsta rummet är den princip som oftast åberopas. Artikel 3 innebär en skyldighet att ta hänsyn till barnets bästa och hur barns rättigheter påverkas av beslut, även de beslut som bara indirekt berör barn – barnets bästa ska prioriteras. Att avgöra vad som är barnets bästa måste ske systematiskt utifrån konventionen som helhet.

Artikel 6: Barns rätt till liv och utveckling

Om barns rätt till liv och utveckling innebär att se till barns utveckling så brett som möjligt: fysiskt, mentalt, andligt, moraliskt, psykologiskt och socialt. Barnkonventionens genomförande innebär att eftersträva optimal utveckling för alla barn.

Artikel 12: Barnets rätt till deltagande och inflytande

Barnet ska inte bara ha rätt att uttrycka sin åsikt. Dess åsikter ska också få konsekvenser. Att ge intryck av att lyssna till barn är enligt barnrättskommittén något helt annat än att ge deras åsikter betydelse, vilket kräver verklig förändring. Delaktighet är ett avgörande verktyg för att kunna förverkliga barnkonventionen.

Artikel 12 kräver varaktiga former för delaktighet som representerar olika grupper av barn, samt att barn som berörs av ett visst beslut, är de som också får påverka.

Förutom dessa vägledande artiklar är också artikel 23 och 30 viktiga:

Artikel 23

Alla barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning har rätt till fullvärdigt och anständigt liv som gör det möjligt för dem att delta aktivt i samhället. Är församlingens/pastoratets verksamhet tillgänglig för alla?

Artikel 30

Barn som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningar har rätt till sitt eget språk, sin kultur och religion. Hur fungerar församlingens/pastoratets liv och verksamhet utifrån ett flerspråkigt perspektiv?

Steg 3: Analys

Analys handlar om att se och bedöma vilka konsekvenser kartläggningen och beskrivningen kan få för församlingens/pastoratets möte med barn och unga. Ett bra sätt att tänka analytiskt är att ställa frågor utifrån materialet, det som utgörs av kartläggning och beskrivning.

Exempel på frågor:

- Vilka viktiga synpunkter från barn är inhämtade beträffande församlingen/pastoratets verksamhet?
- Hur berörs barn, 0-18 år, av den föreslagna FIN?
- Vad i kartläggningen kan vara särskilt viktigt att beakta när det gäller barnets situation i kommunen, pastoratet/församlingen?
- Ges barn med olika förutsättningar möjlighet att delta på lika villkor, eller finns något som hindrar detta? Finns barn som är speciellt utsatta eller barn som diskrimineras?
- Hur beaktas barnets bästa i den föreslagna FIN? Hur kan vi göra för att det ska bli så bra som möjligt för barn och unga?
- Vilken inverkan har den föreslagna FIN på barn med någon funktionsnedsättning när det gäller deras rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv samt möjligheter att aktivt delta i samhället?
- Vilken inverkan har den föreslagna FIN på barn som tillhör minoritetsgrupper eller ursprungsbefolkningen?
- Bidrar den föreslagna FIN till barns utveckling eller finns något som hindrar detta? Tänk utifrån perspektiven barnets fysiska, andliga, moraliska, psykiska och sociala utveckling.

Steg 4: Slutsatser

Barnkonsekvensanalysen med kartläggning, beskrivning och analys sammanfattas i några viktiga slutsatser som talar dels om vad ni ser i er BKA av barns och ungas situation, dels om vad ni som församling/pastorat behöver åtgärda. Dessa slutsatser ska införas i FIN i punktform. Det ska också framgå av den löpande texten i det pastorala programmet, vilka åtgärder ni önskar vidta.

Exempel på hur slutsatser kan formuleras:

Dessa slutsatser drar vi ur BKA och vill ta med i FIN:

- Det finns viss barnfattigdom i kommunen. All barn- och ungdomsverksamhet bör därför vara kostnadsfri.
- Verksamheten för åldrarna 12-14 år är inte tillfredsställande, utan bör utvecklas ytterligare.
- Det finns nyanlända barn och ungdomar i kommunen. Detta bör beaktas när vi planerar verksamhet för barn och unga.